

ARHIMANDRITUL
HERUVIM G. APOSTOLU

SFÂNTUL GHERMAN
DE ALASKA
VIAȚA. SLUJBA. PARACLISUL.
ACATISTUL

Ediție îngrijită de Cătălin Grigore

traducere din limba greacă de Elena Dinu

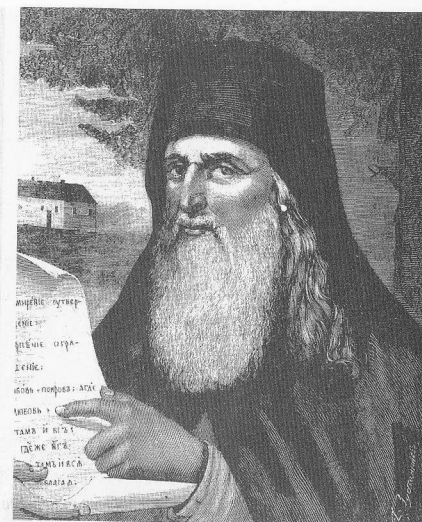
Editura Iona,
București, 2017

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE AL AUTORULUI	5
INTRODUCERE	7
VIAȚA ȘI PETRECEREA SFÂNTULUI GHERMAN DE ALASKA	12
De la vârsta copilăriei până la primii pași în viața monahală.....	12
Lucrarea misionară în Alaska.....	23
Minunile	36
Harisma prorociei	41
Epistolele	44
Învățăturile.....	51
Adormirea.....	55
PROSLĂVIREA SFÂNTULUI GHERMAN DE ALASKA ..	61
Adeverirea sfințeniei.....	61
Sfintele moaște și icoana lui	62
Frăția misionară Sfântul Gherman din Platina, California.....	66
SLUJBA CUVIOSULUI GHERMAN DE ALASKA	73
PARACLISUL CUVIOSULUI GHERMAN DE ALASKA ..	97
ACATISTUL CUVIOSULUI GHERMAN DE ALASKA	112
BIBLIOGRAFIE	130

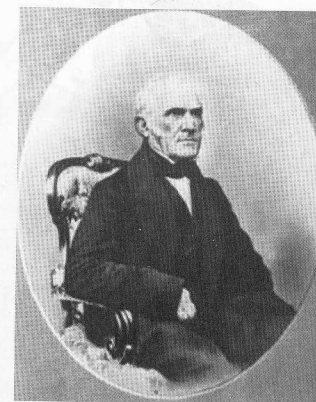
Cuviosul Paisie Velicikovski, a cărui predanie isihastă l-a înrâurit foarte mult pe Sfântul Gherman întreaga sa viață.

Starețul Nazarie al Valaamului, părintele duhovnicesc al Cuviosului Gherman.

Portret al Cuviosului Gherman realizat de Elisabeta Ianovskaia, fiica lui Simeon Ianovskii, după descrierea făcută de acesta.

Simeon (Monahul Serghie) Ivanovici Ianovskii, cel mai de seamă ucenic al Sfântului Gherman.

VIAȚA ȘI PETRECEREA SFÂNTULUI GHERMAN DE ALASKA

De la vârsta copilăriei până la primii pași în viața monahală

Noul luminător al Bisericii Ortodoxe Sobornicești, călăuzitorul și apostolul Alaskăi, Sfântul Gherman, s-a născut în anul 1756, în orașul Serpuhov, eparhia Moscovei, din părinți cucernici.¹⁴

¹⁴ Informațiile pe care le deținem cu privire la viața și lucrarea Sfântului Gherman de Alaska, provin din cartea Mănăstirii Valaam din Rusia, *Ocherk Istoriei Amerikanski Pravoslavni Duhovni Misii (Kodiaksi Misii 1794-1837)*, 1894. Această lucrare a fost tradusă pentru prima oară în limba engleză în anul 1925, de către N. Gray, cu titlul, *Sketches from the History of American Orthodox Ecclesiastical Mission 1794-1837, Kodiak - Alaska* și pentru a doua oară de către C. Bearne, fiind cuprinsă în cartea publicată de către Richard A. Pierce, cu titlul, *The Russian Orthodox Religious Mission in America, 1794-1837, with Materials Concerning the Life and Works of the Monk Herman, and Ethnographic Notes by the Hieromonk Gedeon*, Kingston, Ontario, 1978.

Acest volum, publicat cu ocazia împlinirii a 100 de ani de misionarism rus în America (1794-1894), oferă informații despre Sfântul Gherman, ce reies din mai multe surse: însemnările autobiografice, povestirile și corespondența monahului Serghie (Simeon) Ianovskii, fost guvernator al Companiei Ruso-Americane în perioada 1818-1820 și apropiat colaborator al Sfântului, patru epistole ale Sfântului Gherman adresate lui și Igumenului Mănăstirii

Serpuhov era un oraș istoric cu un vechi castel și multe mănăstiri, sfințit prin trecerea prin el a marelui Sfânt Serghie de Radonej, făcătorul de minuni și întemeietorul monahismului ortodox din Tebaida Nordului.

Fiind negustori cu frica lui Dumnezeu, părinții au păzit în casă negoțul cel bun al credinței pentru a-l înzestra cu el pe copilașul lor, pe cel ce avea să devină mai târziu Sfântul Gherman și al cărui nume de Botez nu ne este cunoscut.¹⁵ Însă Părintele Arhimandrit Teofan Sokolov, prietenul său de o viață, scriind despre experiențele Sfântului cu monahii Sarovului, îl numește „Părintele Gherasim”. Acest lucru vine să adeverească opinia lui Michael Z. Vinokouroff care susține că numele de Botez al Sfântului Gherman a fost Gherasim. Prin înfierea unui băiat de către Sfântul Gherman, atunci când se afla în Alaska, căruia i-a pus numele mic Gherasim și numele de familie Zirianov, ne întărim în încredințarea că acesta era numele său de familie.¹⁶

Valaam, Ionatan, o istorisire a lui Gherasim Zirianov către Grigorie Lazarev, amintirile părintelui Constantin Larionov, fiu duhovnicesc al Sfântului Gherman, crâmpie din impresiile Ieromonahului Ghedeon despre misiunea de la Kodiak și corespondența sa cu responsabilii Companiei Ruso-Americane și cu Sfântul Gherman.

¹⁵ Materialele pe care le deținem nu ne lămuresc mai mult în legătură cu mediul lui familial și cu numele pe care l-a avut Sfântul în lume. Vezi Richard A. Pierce, *The Russian Orthodox Religious Mission in America, 1794-1837*, 1978, p. 28 și urm. F. A. Golder, *Father Herman: Alaska's Saint*, p. 10 și urm. Petros Botsis, *Sfântul Gherman de Alaska*, p. 26 și urm. [în greacă].

¹⁶ Petros Botsis, *Sfântul Gherman de Alaska*, Atena, 1995,

Respect pentru oarbă

Tagma negustorilor se deosebea la acea vreme prin credincioșia față de Biserică. Întreaga lor viață era însuflată de rânduiala Ortodoxiei. Păstraseră atât vechile predanii ale hagiografiei și psaltichiei, cât și cele bisericesti. Chiar dacă în veacul al XVIII-lea Rusia a suferit mari influențe străine din Apus, tagma negustorilor li s-a împotrivit, rămânând aproape neatinsă de ele.¹⁷ Viața în orașul Serpuhov, care se află în apropiere de Moscova, răspândea mireasma Sfintei Rusii. În fiecare casă de negustor se aflau Sfânta Scriptură, Sinaxarul și Proloagele, o carte ce cuprinde viețile sfinților pe scurt. Aceste cărți nu erau obiecte de podoabă, ținute pentru sporul casei. Oamenii le citeau, și încă cu multă râvnă. Citirea și scrierea se învățau pe atunci în Biserică, după Ceasoslov și Psaltire, precum se făcea și în școlile secrete ale Eladei înrobite de otomani. Astfel, sufletele tinerilor erau pregătite încă de la o vârstă fragedă să urce culmile duhovnicești mântuitoare.

Râvna pentru Dumnezeu și pentru viețuirea creștinească a celui care avea să devină Sfântul Gherman, a fost foarte mare încă din copilărie. Era ca un copil bătrân, căci înțelepciunea și temeinicia de care a dat dovadă de mic, erau mai mari decât ale celor încercați de experiența vieții și de ispite, și

pp. 52-53 [în greacă]. Această carte importantă constituie ediția în limba greacă a vieții Sfântului Gherman, apărută la împlinirea a 150 de ani de la adormirea sa la Mănăstirea închinată lui din California, în anul 1986, și în care sunt valorificate toate sursele și mărturiile despre Sfânt.

¹⁷ *Ibidem*, p. 111 și urm. Pentru generalități legate de viața bisericească din Rusia veacului al XVIII-lea, vezi Dimitry Pospelovsky, *The Orthodox Church in the History of Russia*, New York, 1998, pp. 105-131.

chiar mai adânci decât ale bătrânilor încărunțiți de vreme.

Sfântul Gherman a trăit sub înrâurirea Mănăstirii Sfântul Athanasie Vâsoțky din Serpuhov și în duhul a trei uriași nevoitori ai Rusiei: Sfântul Serghie de Radonej (+1392), Sfântul Athanasie Vâsoțky (+1401), ucenicul acestuia, și fericitul Stareț Nikon (+1426), el însuși ucenic al celui de-al doilea.

De la vârsta de doisprezece ani, Gherman a început să meargă adeseori la Mănăstirea Sarov din apropiere, și îndeosebi la chilia nevoitorului Varlaam¹⁸ din codrul mănăstirii.¹⁹ Șederea lui la riguroasa Mănăstire a Sarovului se explică fie prin înrudirea cu unul dintre asceții locului, fie prin pecetluirea lui de către Dumnezeu – căci *cunoscut-au Domnul pre cei ce sunt ai Lui*²⁰ – pe care Părinții văzători cu duhul ai cunoscutei mănăstiri o vedeau. Se poate să fi avut acolo și binecuvântarea de a-l întâlni pe marele Cuvios Serafim, deși nu există nicio mărturie scrisă despre aceasta. Sfântul Serafim se poate să-l fi însoțit pe părintele său duhovnicesc,

¹⁸ Părintele Varlaam a fost povățuitorul duhovnicesc al viitorului Stareț Nazarie al Mănăstirii Valaam (n. ed.).

¹⁹ F. A. Golder, *op. cit.*, p. 14. Petros Botsis, *op. cit.*, pp. 51-52. Informații referitoare la posibila legătură a Sfântului Gherman cu Mănăstirea Sarov reies din însemnările Ieromonahului Gherasim, cuprinse în cartea monahului Innocent Lewis, *Life of Saint Herman and the American Paradise*, publicată de Mănăstirea Noul Valaam, Alaska, 1990. Despre Ieromonahul Gherasim, vezi Arhimandritul Gerasim Schmaltz, *Abba Gerasim and His Letters to His Brotherhood*, Alaska, 1998.

²⁰ 2 Tim. 2, 19.

Starețul Nazarie²¹, atunci când acest smerit monah de la Sarov se afla în vizită la Mănăstirea sa Valaam. Faima Sfântului Serafim era larg răspândită la vremea aceea. Mai cunoaștem faptul că Starețul Nazarie a vizitat codrii din Roslavl, ca să-l ajute pe unul din fiii săi duhovnicești, Pavel, care avea necazuri. Acolo a întâlnit mai mulți stareți precum Cleopa, Vasilisc și Zosima.

Arhimandritul Teofan Sokolov, de care am pomenit mai sus, scria despre prietenul său, Cuviosul Gherman:

„Părintele Gherman a pustnicit încă din tinerețe împreună cu Părintele Varlaam. Într-o zi, cel din urmă a fost nevoit să meargă undeva și l-a lăsat singur pe Gherman, pe când era numai un copil de doisprezece ani. S-a întâmplat atunci să se rătăcească niște oameni care culegeau ciuperci și astfel să ajungă la chilia asceților. Părintele Gherman

²¹ Ieromonahul Nazarie (1735-1809), a fost principalul înnoitor al Mănăstirii Valaam, aflată pe o insula a Lacului Ladoga, în apropiere de Finlanda. Această mănăstire a fost zidită de către Sfinții Bisericii Ruse, Serghie și Gherman, în veacul al XIV-lea. Părintele Nazarie a fost la început monah în Mănăstirea Sarov, având și calitatea de duhovnic al Cuviosului Serafim. În 1782 a fost ales stareț al Mănăstirii Valaam, în timpul stăreției sale zidindu-se katholikonul sau biserica principală, paraclise, trapeza și arhondaricul. Legătura sa duhovnicească cu Sfântul Gherman era deosebit de strânsă iar înrâurirea pe care nevoitorul și trezvitorul Nazarie a avut-o asupra lui a fost foarte importantă. Vezi Basil M. Bensin, *Russian Orthodox Church in Alaska 1794-1967*, Diocese of Alaska, Alaska, 1968, pp. 16-17. Petros Botsis, *Starețul Nazarie (Filocalia Părinților Trezvitori Ruși, Vol. II)*, Atena, 1990 [în greacă], de același autor, *Patericul Valaamului*, Atena, 2007, pp. 112-117 [în greacă].

a ieșit din chilie să vadă cine era, iar aceia s-au mirat. Li se părea atât de neobișnuit să întâlnească un copil andru în mijlocul acelu codru.”

În alt loc, Părintele Teofan povestea:

„Când au săpat pentru zidirea Bisericii din Sanaxar, unde avea să fie altarul a apărut deodată un roi de albine care s-a așezat chiar în locul acela. Părintele Teodor i-a spus Sfântului Gherman să le pună într-un stup; de atunci, mănăstirea a avut întotdeauna albine.”²²

Părinții Sfântului Gherman au socotit firească hotărârea acestuia de a părăsi lumea și năzuințele lumești de dragul celor veșnice, de dragul *Împărăției celei gătite de la întemeierea lumii*²³. El însuși a ales să devină monah la Sihăstria Sfânta Treime a Sfântului Serghie, aflată într-un golf, la aproape nouăsprezece verste distanță de Sankt Petersburg.²⁴

Această Sihăstrie a Sfântului Serghie era metoc al Lavrei Sfântul Serghie²⁵, care se află în apropiere de Moscova. Pe atunci, igumenul sihăstriei era numit de Lavră. Locuind în eparhia Moscovei și având dragoste de monahism, Sfântul Gherman mergea pe jos să se închine în Lavra Sfântului Serghie, și din convorbirile cu nevoitorii de acolo a avut

²² Innocent Lewis, *op. cit.*, p. 20. Petros Botsis, *op. cit.*, pp. 52-53.

²³ Matei 25, 34.

²⁴ Innocent Lewis, , p. 19. F. A. Golder, *op. cit.*, p. 16. Petros Botsis, *op. cit.*, pp. 26-27.

²⁵ Lavra Sfânta Treime a Sfântului Serghie de Radonej a fost întemeiată de acesta la jumătatea veacului al XIV-lea și a avut un rol deosebit de important în reînnoirea duhovnicească a Rusiei. Vezi Nicholas Zernov, *The Russians and Their Church*, New York, 1978, pp. 46-47.

prilejul să aflu despre Sihăstria Sfânta Treime din Sankt Petersburg; aceasta era hărăzită monahilor îmbunătățiți, celor ce râvneau ca în duh isihast să vorbească nestingheriți cu Dumnezeu. Pregătit pentru înălțări duhovnicești, sufletul fermecat al tânărului ce năzuia spre monahism, ardea ca un cuptor de iubire dumnezeiască. Avea dorirea de a se afla în acel sălaș pustnicesc și dintr-o altă pricină: pentru ca departe de locurile natale și de părinții lui să-și încerce autenticitatea simțămintelor și putința de a trăi departe de casa părintească, de dragostea maternă și de afecțiunea din sânul familiei. Nici ocrotirea Sfântului Serghie nu s-a lăsat așteptată, vădindu-se de-a lungul întregii sale vieți. După mulți ani, Cuviosul Gherman avea să pășească pentru întâia oară pe pământurile Alaskăi în ziua prăznuirii Sfântului Serghie și, ca și acesta, a adormit somnul dreptilor învăluit într-o lumină cerească, locul umplându-se de bună-mireasmă.²⁶

La Sihăstria Sfântul Serghie, tânărul monah începător a rămas un răstimp de șase ani, crescând din vârtute în vârtute, dăruindu-se pe sine desăvârșit canoanelor și petrecerii monahale, ascultării, smereniei și încercărilor duhovnicești, rugăciunii neîncetate, postului și tăierii vocii.

Însă aici s-a confruntat cu un necaz neașteptat, o gravă problemă de sănătate pe care a îngăduit-o bunul Dumnezeu ca să-i încerce credința și să-i arate nesfârșita-I purtare de grijă și grabnicul Lui ajutor.

Într-o zi, Cuviosului Gherman i-a apărut o umflătură în zona gâtului, în partea dreaptă de sub

²⁶ Petros Botsis, *op. cit.*, p.47.

barbă.²⁷ Trebuie să fi fost o formă de cancer. Durerea pe care i-o provoca era de nesuportat. Curând gâtul s-a umflat foarte mult încât toată fața i s-a tumefiat. Nu putea nici să înghită. Aflându-se în această stare primejdioasă care îl ducea în pragul morții, Sfântul Gherman a lăsat deoparte medicina clasică și doctoriile lumești, cu toate că aprecia știința ca pe o descoperire a înțelepciunii dumnezeiești dăruită omului, făptura zidită de mâinile Împreună-Pătimitorului Dumnezeu-și-Om. A căutat izbăvire la Dumnezeu, *Cel ce cercă inimile și rărunchii*²⁸, la Acela care *pre cei ce aveau trebuință de tămăduire îi vindeca*²⁹. S-a zăvorât în chilie și făcând priveghere cu nesfârșite lacrimi înaintea icoanei Stăpânei Îngerilor, îi striga: „«Nimenea nu iese rușinat, din cei ce aleargă la tine, curată Fecioară³⁰», nu mă lipsi de harul tău cel dumnezeiesc, ci degrab auzi glasul rugăciunii mele ca o maică iubitoare.” Apoi a luat un ștergar, a șters cu el icoana Născătoarei de Dumnezeu și l-a legat pe locul dureros. A continuat rugăciunea și, istovit cum era, l-a furat somnul pe podeaua chiliei. Adormind, a visat că Maica Domnului l-a vindecat. Dimineața când s-a trezit, s-a ridicat în picioare și a văzut cu mare uimire că era cu desăvârșire sănătos. Umflătura dăduse înapoi și singurul semn rămas spre amintirea minunii, era

²⁷ Innocent Lewis, *op. cit.*, pp. 19-20. Richard A. Pierce, *op. cit.*, p. 38. F. A. Golder, *op. cit.*, p.18. Petros Botsis, *op. cit.*, pp. 26-27.

²⁸ Psalmul 7, 10.

²⁹ Luca 9, 11.

³⁰ Din Canonul de mângâiere sau Paraclisul Maicii Domnului (n. ed.).

După șase ani de viețuire la Sihăstria Sfântul Serghie, Cuviosul s-a retras la Mănăstirea Valaam³², aflată în arhipelagul marilor insule din apele nesfârșite ale Lacului Ladoga, în zona Cercului Arctic. Mănăstirea Valaam constituia nucleul așa numitei Tebaida Nordului, faimoasa pustie a monahilor, fiind foarte izolată. Timp de opt luni pe an era înconjurată de gheață, accesul spre ea fiind imposibil, iar în celelalte patru luni drumul era anevoios. Această mănăstire, cunoscută pentru înalta măsură duhovnicească a viețuitorilor ei, a cucerit sufletul tânărului ascet atât de mult încât a purtat-o în suflet, până la ultima lui suflare, în patria aleuților. Sfântul Gherman a viețuit aici timp de șaisprezece ani³³, nevoindu-se în toate ascultările pentru a primi din destul darurile Duhului Sfânt și a-l odihni pe părintele său duhovnicesc și starețul mănăstirii, Ieromonahul Nazarie. Una dintre ascultările sale era pescuitul, ascultare pe care a avut-o și fratele Sfântului Vasile cel Mare, Sfântul Navcratie, care împărțea peștele la săraci. Sfântul Gherman folosea peștele pe care-l pescuia ca hrană pentru închinătorii ce veneau la Mănăstirea Valaam. Nevoința lui de fiecare zi era tăierea vocii și ascultarea

³¹ Acest fapt l-a povestit însuși Sfântul Gherman ucenicului său, Simeon Ianovskii, devenit apoi monahul Serghie. Richard A. Pierce, *op. cit.*, p. 39. Vezi Basil M. Bensin, *op. cit.*, p. 29.

³² Despre această mănăstire, precum și despre Ieromonahul Nazarie, vezi nota 6.

³³ Innocent Lewis, *op. cit.*, pp. 20-21. Petros Botsis, *Patericul Valaamului*, pp. 123-130 [în greacă].

poruncilor starețului.

Dorul Cuviosului de neuitatul său Stareț Nazarie și de monahii de la Valaam, pe care îl mărturisea adesea în pământul Alaskăi, arată legătura sa duhovnicească cu Mănăstirea și locul pe care aceasta îl deținea în inima lui iubitoare. Într-o epistolă adresată cândva Starețului Nazarie, Sfântul Gherman scria: „Nu voi uita niciodată dragostea părintească ce mi-ați arătat-o mie, smeritului. Nici pustiile înfricoșate ale Siberiei, nici codrii ei întunecați cu râurile întinse, nici oceanul nesfârșit nu vor șterge din inima mea aceste simțăminte. Port pururea în minte iubitul meu Valaam și încerc să mi-l închipui dincolo de nemărginitul ocean.”³⁴ În epistolele lui, care vădesc părtășia neîntreruptă cu rădăcinile sale duhovnicești, Cuviosul îl numește pe Starețul Nazarie „sfințite” și „părintele meu iubit” (rus. *Batiuška*).

Un contemporan al Sfântului, Părintele Varlaam, care a fost tuns în monahism tot de către Starețul Nazarie, ajungând mai târziu igumenul Mănăstirii Valaam, scria despre acesta: „Sfântul Gherman a trecut prin diferite ascultări. Fiind întotdeauna gata pentru orice ascultare, l-au trimis odată în orașul Serdobol pentru a supraveghea acolo cariera de marmură a mănăstirii. Monahii îl iubeau. Abia așteptau să se întoarcă. Înțeleptul stareț Nazarie a ispitit o vreme râvna tânărului nevoitor *ca aurul în cuptor*³⁵. Apoi a hotărât să-i dea binecuvântare să pustnicească.

³⁴ Richard A. Pierce, *op. cit.*, p. 40. Innocent Lewis, *op. cit.*, pp. 20-21. Petros Botsis, *op. cit.*, p. 124.

³⁵ Înțelepciunea lui Solomon 3, 6.